

A Fakaholomui:

❖ Ko e vaivai 'o 'Ēloné ('Ekisotosi 32:1-5)

- Neongo ko e lea faka-Hepelū elohim ko e tokolahi ia 'o e "'otua," ka 'oku fa'a ngāue'aki ia ke 'uhinga ki he 'Otua pē taha: "Ko Sihova au ko homou 'Otua [elohim], 'a ia na'a ku 'omi kimoutolu mei he fonua ko 'Isipite" (Ek. 20:2).
- I he mole a Mosese, nae kole ae kakai kia Elone ke ne ngaohi ha elohimi oku ha mai ke nau lotu ki ai. ('Eke. 32:1). Na'e 'ikai fuoloa kuo ngalo 'iate kinautolu 'a e ngaahi fekau na'a nau ma'u pea mo 'enau tukupā ke talangofua ki ai (Ek. 24:7).
- Ko e 'uluaki veiveiua 'a 'Ēlone 'i he'ene feinga ke alea mo e kakai (Ek. 32:2) na'a ne taki ai 'a e hē mei he mo'oni kae 'ikai ke ne ta'ofi ia.
- 'I he 'ikai ke ne fakamanatu kiate kinautolu 'a e tapui 'o e ngaohi 'aitoli, na'e ngaohi 'e 'Elone ha ki'i pulu koula kiate kinautolu, 'o ne fakahā, "Ko homou 'otua [elohim] eni, 'e 'Isileli, 'a ia na'a ne 'omi kimoutolu mei he fonua ko 'Isipite!" (Eki. 32:4 MEV).

❖ Ko e Kātoanga 'o e 'Ulu'i Pulú ('Ekisotosi32:6)

- I he gaohi ae aitoli i he fōtungā oe pulu, nae fakasiisii ai e he kakai Isileli ae Otua Mafimafi ki he imisi oe manu, o nau lotu ki he me'amoui kae ikai ki he Fakatupu (Lom. 1:23).
- Na'a nau fakakaukau ta'efakakaukau 'i 'e malava 'e ha 'imisi tongitongi ke ne tataki kinautolu. Na'e a'u nai 'o nau fakakaukau kuo hoko 'a elohim tonu ko ha fo'i pulu! ('Eki. 32:24)
- Ko hono mo'oni, na'a nau tafoki mei he lotu ki he 'Otua ki he lotu ki he kau tevolo (Teut. 32:17). Lolotonga 'enau lotu ki he 'Otuá, na'a nau tupulaki 'i he 'ulungāngā, he na'a nau hoko 'o hangē ko e 'Otuá.
- 'I tanatou atolasio ki te kau temonio, ne'e natou kamata fakavaivai'i ai natou, he ne'e natou hage ko te 'u temonio 'ae ne'e natou tauhi ki ai.
- Ko e taimi 'oku 'ikai ke tau foaki ai hotau loto ki he Fakatupu, ka 'oku tau tauhi ki ha 'aitoli kehe (pea 'oku lahi), 'e vave pe 'amui ange 'e taki kitautolu ki he faka'auha faka'ulungaanga.

❖ Ko e fakamele 'i 'o e tauhi 'aitoli ('Ekisotosi 32:7-8)

- Ko e punou hifo 'i he 'ao 'o ha 'imisi (neongo 'oku ne fakafongā 'i 'a e 'Otua tonu, Kalaisi, pe ko 'ene kau ma'oni'oni) ko e talangata'a ia ki he Lao 'a e 'Otua (Eki. 20:3-6) pea, ko ia ai, ko e hū ia ki he angahala mo e 'auha.
- Ko e hā 'a e tauhi 'aitoli 'i he senituli hono 21? Ko e tauhi 'aitoli ko e lotu ki ha me'a 'oku ne fetongi 'a e 'Otua. Ko e 'aitoli ko ha me'a pe 'oku ne puke 'etau fakakaukau, 'ofa, taimi, mo e 'atamai 'o lahi ange 'i he 'Otua, pea 'oku ne fakapopula'i 'etau fakakaukau.
- Ko e ha a e gaahi tamapua oku tau lotu ki ai? Te ke lava 'o fa'u ha'o lisi pē 'a'au. Ko e ngaahi fokotu'u 'e ni'ihii: pōlepole, pa'anga, mafai, fehokotaki fakasino, me'akai, ngāue, mītia fakasōsiale...
- Koteā 'aē 'e kau ki te tauhi ki te 'u tamapua 'aia? 'Oku liliu hotau 'ulungāngā, founga fakakaukau, ngaahi ongó, pea na'a mo 'etau mo'ui fakasōsiale. 'Oku tau fakafetongi 'a e ngaahi vā fetu'utaki mo'oni mo e 'Otuá 'aki ha ngaahi fetu'utaki 'oku 'ikai hano 'uhinga mo ta'e'uhinga 'oku 'ikai ke ne lava 'o fakahaofi kitautolu.

B Fakafeta'i:

❖ "Tafoki mei ho'o houhau kakahá!" (Ekisotosi 32:9-29)

- Na'e tala 'e he 'Otuá kia Mōsese "'Alu hifo, koe'uhí ko ho kakai, 'a ia na'a ke 'omi mei 'Isipité, kuo nau hoko 'o kovi." ('Eke. 32:7).
- Na'e tali taau 'a Mosese: "'Oku 'ikai ko hoku kakai kinautolu, ka ko ho'o kakai, na'e 'ikai ko au na'a ku 'omi kinautolu, ka ko koe" (Ek. 32:11). Na'e kole 'e he 'Otuá ke ne tukuange ia ke ne faka'auha 'a 'Isileli ('Ekes. 32:10), ka na'e fakafisi 'a Mōsese ke foaki ha fakangofua pehē.
- Na'e totonu 'a e houhau 'o e 'Otua, ka na'e 'ilo 'e Mosese 'oku "ikuna 'a e 'alo'ofa 'i he fakamaau" (Semisi 2:13). Hili 'ene fakalaloa ma'a 'Isileli, pea 'i he'ene falala kuo fakanonga 'e he 'Otua 'ene houhau, na'a ne ('ita) hifo mei he mo'unga. (Eki. 32:12-15). 'I he'ene sio ki he hē mei he mo'oni, na'a ne maumau 'i ai 'a e faka'ilonga 'o e fuakavá: ko e ngaahi lau'i maka (Ek. 32:19).
- Hili 'ene fanongo ki he ngaahi 'uhinga vaivai 'a hono tokouá, na'e ngāue fakapapau 'a Mōsese ke ta'ofi 'a e anga-fakamamahi . (Eki. 32:20-28).

❖ "Tamate'i au mei he tohi kuó ke tohi!" (Ekisotosi32:30-32)

- I he ene uluaki hufekina, nae taofi ai e Mosese ae fakaauiha oe kakai. Ka na'e mahino 'e 'ikai ke toe lava 'e he 'Otua 'o tapuaki'i kinautolu hili 'a e angahala ko 'eni. Ko ia ai, na'a ne tu'utu'uni ke ne fai ha hufekina hono ua (Ek. 32:30).
- Na'e loto-lelei 'a Mōsese ke mole 'a hono fakamo'ui'anga 'o'oná kapau 'e 'ikai fakamolemole 'i 'a e kakai. (Eki. 32:31-32). Kaekehe, na'e 'ikai ko ha fakamolemole angamaheni 'eni na'e kole 'e Mosese, he na'e 'ikai ke ne ngaue'aki 'a e fo'i lea faka-Hepelū angamaheni ki he "fakamolemole." Na'a ne kole ke "fua" 'e he 'Otua 'a e angahala 'a e kakai.
- Na'e fakahu'unga 'e he me'a ni, 'e to'o 'e he 'Otua 'a e angahala kiate ia, pea te ne fua ia, 'o totongi hono totongi: ko e mate (Isaia 53:6; Loma 6:23). Ko e me'a tofi pe 'eni na'e fai 'e Sisu 'i he kolosi. Na'a ne to'o kiate ia 'etau ngaahi angahala koe'uhi ke ne mate 'i he mate na'e taau mo kitautolu (1 Pita 2:24).